

איש חי  
רב פעלים  
רודף צדקה וחסד  
ר'  
**משה שניצר**  
ז"ל  
ב"ר מנחם מנדל ז"ל  
תנצב"ה

# מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"



האשה  
החשובה רודפת  
צדקה וחסד  
מרת  
**רודה שניצר**  
ע"ה  
ב"ר מאיר ז"ל  
תנצב"ה

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1241

מסכת נזיר מ"א-מ"ז • כלים י', ח' - י"א, ד'

בס"ד, י"ב אדר תשפ"ג

## השבוע בגליון

- ◆ מקור ל"חלאקה" בגיל שלש
- ◆ גילוי ראש בבית הכנסת
- ◆ התלמידי חכמים מותר להסתפר בבית כנסת
- ◆ עיכוב קבורת המת לכבודו, אימתי?
- ◆ עיכוב קבורת מת כדי לשתפו במחאה

- ◆ ההיתר לחלל שבת משום פיקוח נפש, מורכב משני טעמים
- ◆ עריכת "חלאקה" בבית הכנסת

- ◆ אין צורך לשמור שיניים שנעקרו
- ◆ הטעם לקבורת אבר מאדם חי
- ◆ לימוד רפואה על אבר מן החי
- ◆ ייצור מצורי רפואה מגוף האדם
- ◆ האם מותר להחיות מתים תוך כדי חילול שבת

**בשורה לקוראי הגליון!**  
ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם  
להצטרפות: [meorot@meorot.co.il](mailto:meorot@meorot.co.il)

### דבר העורך

#### קיימו וקבלו

בימי הפורים שבו בני ישראל וקיבלו על עצמם את התורה מרצון. ראוייה עת זו להתבונן בחיים הנפלאים להם זכינו.

היה זה עשרות שנים, בחודש אדר ב' תש"ז.

**בארץ** ישראל שלטו הבריטים על אנשים שאותם לא הסכימו להציל מידי הנאצים ימ"ש. המחתרות זינבו בבריטים. הערבים הגבירו את איומיהם. משכנס אדר מרבין בשמחה וגם באותו חודש חתן וכלה, אודים מוצלים מאש, הקימו את ביתם. קרוביהם הרבים לא השתתפו בחתונתם, הם נעלמו בעשן, ורבים חפצו לשמח את בני הזוג, ולאחר החתונה התכוננו לימי שבע הברכות, לחוגם בשמחה ובהדר, בהשתתפות חכמי ירושלים אשר נאותו להשפיע שמחה על בית הנבנה מתוך החורבות.

**פעולת** נקם של האצ"ל קטעה את ההכנות ואת ההתארגנויות. הבריטים הטילו עוצר על שכונות ירושלים. משקיעת החמה אין יוצא ואין בא, והם הקפידו על כך שמי שיצא - לעולם לא בא, ומי שבא - לעולם לא יצא. משקיעת החמה דממו הרחובות.

**שבת** שבע ברכות.

**בליל** שבת קודש, בביתו של הגאון רבי חיים קרייזוויט זצ"ל, בשכונת אחווה, הסבו החתן והכלה

דף מג/ב לפי שאינו מטמא לאבר מן החי של אביו  
**אין צורך לשמור שיניים שנעקרו**

כידוע, מצווה על הכהנים להיטמא ולעסוק בקבורת אחד משבעת קרוביהם, כגון: אב, אם, אח וכדומה (חינוך מצווה רס"ד על פי הגמרא בזבחים א/ק). סוגייתנו מביאה את דברי רבי יהודה האוסר על כהן להיטמא לאבר שנגדע מאביו החי.

**הטעם לקבורת אבר מאדם חי:** מדברי סוגייתנו מוכיח הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל (שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א' סימן רל"א), שיש מצווה לקבור אבר שנגדע מאדם חי (שלא כדעת הנודע ביהודה, שו"ת תנינא סימן ר"ט). שהרי, כל ההיתר שנתנה התורה לכהן להיטמא לשבעת קרוביו הוא כדי לטפל בקבורתם, ואם אין חיוב לקבור אבר מן החי, מדוע צריכה התורה לאסור על כהן להיטמא לאבר מן החי? הרי לנו שמצווה לקבורו, ועל כן נדרשה התורה לאסור על הכהן להיטמא לאבר זה.

אולם, רבים מהפוסקים חולקים על דעת האגרות משה וסוברים שקבורת אבר מן החי היא מנהג קדום, אך אין חובה לעשות כן. המהרי"ל דיסקין זצ"ל (שו"ת. קונטרס אחרון אות קפ"ח) מוכיח זאת מדברי רש"י (כתובות כ"ב ד"ה ומוכי שחין), המתייחס למנהג קבורת איברי מוכי השחין ומבאר, שהיו קוברים את אבריהם מפני ש"אבר מן החי מטמא". הרי לנו, שאין קבורתו חובה מן התורה, אלא כדי שלא יטמא.

**לימוד רפואה על אבר מן החי:** אף על פי שמעיקר הדין אין חייבים לקבור אבר מן החי, כתב בשו"ת מלמד להועיל (יו"ד סימן קי"ח), כי ראוי לקבורו בבית קברות כדי שהכהנים לא יבואו לידי מכשול.

על פי דברי המהרי"ל כתב בעל ציץ אליעזר זצ"ל, כי מאחר שמעיקר הדין אין חיוב לקבור אבר מן החי, הריהו מותר בהנאה ורשאים ללמוד רפואה על איברים אלו [וראה עוד במאורות הדף היומי כרך ג', מסכת כתובות דף פ"ו לגבי לימוד רפואה על איברים].

מעניין לציין שהיו שהקפידו לקבור גם את שיניהם שנשרו. דוגמה לכך מובאת בחיד"א (שו"ת יוסף אומץ סימן ל'), אשר נשאל על אודות זקן תלמיד חכם "שנהג להצניע שיניו הנופלים בכיס

### זעילוי נשמת

מרת **לאה גרינפלד** ע"ה  
ב"ר אברהם ז"ל  
נלב"ע י"ז באדר ב' תשמ"ט  
**תנצב"ה**  
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

### זעילוי נשמת

הר"ר **יהודה זאב קוטלייר** ז"ל  
ב"ר יעקב ז"ל  
נלב"ע י"ז באדר ב' תשס"ג  
**תנצב"ה**  
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

### זעילוי נשמת

מרת **הנטשע פלדמן** ע"ה  
ב"ר שלמה אליהו גולדברגר ז"ל  
נלב"ע ט"ז באדר תשס"ט  
**תנצב"ה**  
הונצחה ע"י בנה ידידו  
הר"ר **שלמה פלדמן** מושפ' שיחיו - גבעתיים

### לעילוי נשמת

הרב **משה צבי יוסף הלפרן** ז"ל  
ב"ר שלמה ז"ל נלב"ע ט"ו באדר תשל"ב **תנצב"ה**  
הונצח ע"י ידידו משפחות **הלפרן** שיחיו





אחד, כדי שיקברם עמו". ויהי היום ואחת מהשיניים השמורות עמו נעלמה ואבדה, והיה השיש שרוי בצער. בתשובתו מציין החיד"א, שאכן שמע על כך שיש מ"חכמי המערב" המקפידים על קבורת שיניהם, אך למעשה אין צורך לקבורן. החיד"א מסיים את דבריו בניחומים לשיש המצטער על שינו שאבדה, וכותב: "ובכן, תנוח דעתו של זקן, יצא הצער ושקט ושאנן, וגם עד זקנה ושיבה יהא שלמא רבא".

**ייצור מוצרי רפואה מגוף האדם:** נושא נוסף הקשור בעקיפין לנידון זה נוגע לחברות העוסקות בייצור תרופות ומשחות שונות, אשר רוכשות שליות מבתי חולים ומשתמשות בהן כחומר יסוד למוצרי טיפוח שונים. הגר"י ווייס זצ"ל (שו"ת מנחת יצחק חלק ז' סימן ק"ב) נשאל על ידי רב בית החולים שערי צדק, אם מותר לבית החולים להיענות לבקשתן.

**גילגולה של שאלה בין גאוני הדור:** הגר"י ווייס זצ"ל, שעמד ערב נסיעה לחו"ל, העלה בקצרה את עיקרי הספק והפנה את השואל אל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל כדי שיקבל את הכרעתו בנושא זה. בצדדי הספק מעלה המנחת יצחק שתי סברות לאסור את מכירת השליות. א. מבואר בירושלמי (שבת סוף פרק י"ח), שנהגו לקבור את השליות באדמה כערבון לאדמה ממנה נוצר האדם, שעתידי הוא לחזור אליה [גם סגולה יש בדבר, כפי שיש מהפוסקים הכותבים, שקבורת השליה בארץ מהווה סגולה לאריכות ימים. עיין "ציץ אליעזר" חלק י' סימן כ"ה]. ב. לעיתים עלולות השליות להתערב בשליות שבתוכן נפלים האסורים בהנאה וחייבים קבורה. הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (שם בהערה) הכריע כסברתו של הגר"י ווייס זצ"ל ואסר למסור שליות לצורכי תעשייה, ואכן כך נוהגות הנהלות בתי החולים הדתיים.

דף מג/א אפילו גוסס

### האם מותר להחיות מתים תוך כדי חילול שבת

מבואר בסוגייתנו, שלא זו בלבד שלכהן אסור להיטמא למת, אלא אף אסור לו להכנס לחדר בו שוהה גוסס מחשש שמא ימות. כך גם הכריע להלכה ה"שולחן ערוך" (י"ד סימן ש"ע סעיף א'), וגם הרמ"א כותב כי יש להחמיר, למרות שיש החולקים על השולחן ערוך ומתירים זאת.

**כיצד החייה אליהו הנביא את המת?** השיטה מקובצת (ב"מ קיד"א) מקשה, כיצד גהר אליהו הנביא על ילדה המת של האשה הצרפתית כדי להחיותו, הרי הוא היה כהן שאסור לו להיטמא למת? ומתוך, שהילד היה גוסס בלבד.

אולם, השיטה מקובצת שב ומקשה על פי דברי גמרתנו בה מבואר, כי גם לגוסס אסור לכהן להתקרב! השיטה מקובצת מבאר, כי אליהו הנביא ידע שסופו של הילד לחיות, ולפיכך לא היה דינו של הילד כגוסס העומד למות, וממילא לא היה חשש לטומאה, שהרי כל האיסור בגוסס, נובע מחשש שמא הוא ימות.

**החיית מתים האם היא בכלל פיקוח נפש?** גם בעלי התוספות (שם ד"ה "אמר") מתייחסים לידיעתו המוקדמת של אליהו הנביא שהילד בוודאי יחיה ואומרים, כי משום כך נוצר מצב של פיקוח נפש, המבטל את האיסור להיטמא למת.

על דבריהם מקשים האחרונים, שהרי דרשת הגמרא (יומא פה/ב) הלומדת כי איסורי התורה [לבד מג' עבירות] נדחים מפני פיקוח נפש, אמורה לגבי הצלת אדם חי ולא לגבי החיית מתים? שאלה נוספת הקשה הגאון הנצי"ב זצ"ל, שאם אמנם סברו בעלי התוספות כי החיית מתים אף היא בכלל פיקוח נפש, מדוע כתבו שאליהו הנביא ידע בוודאות שהילד יחיה, והרי גם ספק פיקוח נפש דוחה את כל התורה (יומא שם)?

**ההיתר לחלל שבת משום פיקוח נפש, מורכב משני טעמים:** הגאון הנצי"ב (העמק שאלה שאילתא קס"ז אות י"ז) מחלק בסברא נפלאה שיש שני טעמים לכך שאיסורי התורה נדחים מפני פיקוח נפש. זאת, על פי המבואר בגמרא (שם) המביאה את דברי רבי שמעון בן מנסיא הדורש מהפסוק "ושמרו בני ישראל את השבת" - "אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה". הגמרא מקשה שלימוד זה מורה על הצלה וודאית אך עדיין אין ללמוד ממנו על פעולת הצלה שספק אם תועיל! לפיכך מסיקה הגמרא כי לומדים מהפסוק "וחי בהם" שעלינו לעשות כל השתדלות כדי לנסות להציל חיים.

על פי דברים אלו אומר הנצי"ב, כי מעתה למדים אנו, שישנם שני טעמים חלוקים בדיניהם, לדחיית איסורי התורה מפני פיקוח נפש: א. "חלל עליו שבת אחת כדי שיחיה שבתות הרבה", האמור רק במקרים שפעולת ההצלה תועיל בוודאי לחולה. ב. על פי הפסוק "וחי בהם", המלמד, כי בכל מקרה יש להציל ואף כאשר ישנו ספק אם אכן יבריא.

עמו ועם זוגתו לסעודת השבת. חלף שבת אדרית מרובת משתתפים, ישבו הארבעה מסוגרים בבית. לפתע נשמעו דפיקות בדלת. דפיקות בשעת עוצר אינן דבר של מה בכך. זוג ישישים עמדו על המפתח. הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ורעייתו הרבנית ע"ה. הם חמקו דרך חצרות, הרכינו את גוום הכפוף ממילא כדי להסתתר מעיניהם הבולשות של החיילים הבריטים, קיפצו ככל שיכלו ו... הגיעו לשמח חתן וכלה.

רבינו! פנה בעל הבית אל האורח הדגול, האם לא היתה המשימה קשה עבורכם, בגילכם? רבי איסר זלמן הגיב על אתר: לא קל היה, אפילו קשה ביותר, אך שבעתיים קשה היה עבורנו לסעוד את סעודת השבת בשכונת מחנה יהודה מתוך ידיעה כי בשכונת אחווה סועדים חתן וכלה בשבת שבע ברכות בלא אורחים. קמנו ובאנו. מוזל טוב.

**זהו** עוד ביטוי, אחד מיני רבים, לכך שתורתנו הקדושה משפיעה על כל מהלך חייו של האדם, אין היא ידע או רכישת חכמה, אלא כל מתווה חיו של האדם משתנה ומכוון לפי דרכה של תורה והרי כבר אמר שלמה "דרכיה דרכי נעם".

**מעשה** מעניין נוסף שמענו על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. **ככה**נו כראש ישיבת קול תורה היה רבי שלמה זלמן זצ"ל יושב בחדרו ובחורי הישיבה נכנסים ויוצאים, אם כדי לברר סוגייה, הלכה, ואף להתייעץ בעניינים שונים.

**באחד** הימים נכנס עסקן לחדרו של ראש הישיבה והתייעץ עמו בעניין סבוך. יצא העסקן מן החדר ורבי שלמה זלמן קיבל במאור פנים מיוחד את פני הבחור שבא אחריו. הבחור הופתע מקבלת הפנים החמימה במיוחד, ובלבו חשב כי העסקן בישר בשורה חשובה וטובה לרבי שלמה זלמן ושמועה טובה תדשן עצם. כדי לאשש את השערתו, מיד עם צאתו הזדזז הבחור והזביק את צעדי העסקן ושאלו: "האמנם בישרת לרב בשורה כה משמחתי?". **העסקן** נראה המום, חכך את ידיו בתמהון ונראה



**מזטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא. משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה': לומדים כמה דקות חזכים בסיוף רוחני עצום!**

קבע עיתים ללימוד \*3029 נכשיו  
חודש ראשון התנסות חינם



טרוד עד מאד. "שמחה? בשורה? הן שחתי בפניו על אסון קשה, טרגדיה. צרה נוראה שהושתה על בית ישראל. כששטחתי את הדברים בפני ראש הישיבה הוא נאנח ואמר לי: 'כואב לי!!! כואב לי!!!' הרבה זמן לא כאב לי כך!!!".

**התברר** כי רב ומר היה כאבו של רבי שלמה זלמן, אך בשום אופן הוא לא העלה על דעתו כי הבחור שעומד להכנס לחדרו צריך לחוש בצער או בדאגה! לפיכך התגבר בכל עוז על גרשותיו, עטה על פניו ארשת שמחה וקיבל את הבחור בטוב לבבו! "קיימו וקבלו היהודים".

**להצטרפות** ללימוד בתורת החיים, הנך מוזמן לפנות למוקד הארצי של מאורות הדף היומי, לבירור על שיעור באזור מגוריך או להקמת שיעור חדש.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 474 בני ברק, ספק: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

### בברכת התורה, העורך

## פנינים

דף מד/א אבל מיטמאין למת מצוה

### עונש על שלא הגן

אף על פי שהכהן הגדול נטמא למת מצוה כי הוא מחוייב בכך - עליו להביא קרבן טומאה מדוע? מפני שאיש קדוש כמותו, היה לזכותו להגן שלא ימות איש באוהלו... (משך חכמה במדבר ח/ו).

דף מד/א לאסור יין מצוה כיון רשות

### הנזיר אינו מפסיד

בסיום המסכת נאמר בשם רבי נהוראי ששמואל היה נזיר. בהמשך נאמר בשם רבי נהוראי שגדול העונה יותר מן המברך.

**שייכות** המאמרים מתבארת, לפי החתם סופר, בכך שהנזיר אסור במצוות שונות התלויות בברכתן על היין. איך, אם כן, הזירה חנה את שמואל בנה בעוד הוא מפסיד ברכות?

**ברם**, מאחר שגדול העונה מהמברך, הרי שבענייתו על ברכת אחרים אינו מפסיד כלל אלא אף מרויח...

מעטה מבוארים היטב דברי בעלי התוספות, שכן, על אדם שכבר מת אין לימוד כי ניתן להצילו מטעמי פיקוח נפש, כפי שהגמרא אומרת שדרשת התורה אמורה רק על אנשים חיים ולא על תחיית המתים, אולם, מהדרשה "חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה", ניתן ללמוד שאף יש להחיות מתים כיון ששייך בהם הטעם "חלל עליו שבת אחת"... ולשם כך מותר לעבור על איסורי תורה, אלא שיש לנהוג כן רק באופן שבוודאי יחיה המת, ועל כן כתבו בעלי התוספות שאליהו ידע בוודאות שיחיהו שהרי טימא עצמו לצורך החייאת מת.

דף מה/א או אינו אלא פתח אהל מועד ממש

### עריכת "חלאקה" בבית הכנסת

המדרש מבאר (תנחומא פרשת קדושים סימן י"ד) את הפסוק (ויקרא יט/כג) "ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו" ואומר, שהמילים "שלוש שנים יהיה לכם ערלים", נסובות על אודות שלש שנותיו הראשונות של התינוק בהן אין הוא מסוגל לדבר כהוגן. המילים "ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים לה'", מלמדים שעל אביו להקדישו לתורה וללמדו תורה.

**מקור ל"חלאקה" בגיל שלש:** בשו"ת "ערוגת הבושם" (חלק "אורח חיים" סימן ר"י) הסיק מכך, שמנהג החסידים ואנשי המעשה להשהות את תגלחת בניהם הקטנים עד מלאת להם שלש שנים הוא מנהג של תורה, שכן אז מתחילים ללמדם תורה. זהו גם המועד להתחיל במצוות חינוך של גידול הפאות ויתר המצוות, כי בגיל זה הבנת הילד מתחילה להתפתח.

**מסיבת "חלאקה" בימי חול המועד סוכות:** בעל "שולחן גבוה" (סימן תקל"א ס"ק י"ג) מעיד, שראה בירושלים עיר הקודש "מעשה רב", שהיו עורכים את תגלחתו הראשונה של הקטן בבית הכנסת ברוב עם בימי חול המועד סוכות בתופים ובמחולות. ה"שדי חמד" (מערכת בית הכנסת אות ט) מביא את המנהג הנזכר, ושואל עליו מדברי גמרתנו, בה מבואר שלא היו מגלחים את הנזיר מול פתח אהל מועד ממש משום שהדבר נחשב לבזיון לבית המקדש, וכן נפסק להלכה (רמב"ם הלכות נזירות פ"ח ה"ג). אם כן אף בבית הכנסת הנחשב כבית מקדש מעט יש לכאורה, להימנע מלהסתפר, וכיצד איפוא, נהגו לגלח את הקטן בבית הכנסת?

**גילוי ראש בבית הכנסת:** בדבריו, מוסיף ה"שדי חמד" ושואל על מנהג זה, שהרי בשעה שמגלחים את הקטן מגלים את ראשו, דבר האסור בבית הכנסת [כפי המבואר שם]. ה"שדי חמד" מתרץ, שיש לומר בדוחק שכיון שתגלחת הקטן מצווה היא, מקלים בזה. בספר "פירות תאנה" הקשה על תירוצו של ה"שדי חמד", שהרי גילוח נזיר הוא מצווה מדאורייתא, ואף על פי כן אסרו על הנזיר להתגלח מול פתח העזרה משום בזיון. הרי לנו כי הסברא של "דבר מצווה" אינה מועילה לעניין ביזוי מקום מקודש.

**לתלמידי חכמים מותר להסתפר בבית כנסת:** בספר "פירות תאנה" הביא תירוץ המוזכר באחרונים, שעל פי המבואר בגמרא אמנם לא גלחו את הנזיר בעזרה, אך היו מגלחים אותו בלשכת הנזירים **שבעזרת הנשים**, כמבואר במשנה (מדות פרק ב' משנה ה' וכן פסק הרמב"ם הלכות נזירות פרק ח' הלכה ג). אם כן, אחר שרואים אנו שאף בהר הבית שקדושתו חמורה מקדושת בית הכנסת, כפי שכתוב במשנה (ברכות נד/א) "לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו" ומבואר בגמרא (שם סב/ב) שאסור לעשות כן מדאורייתא, ובכל זאת הותרה תספורת לצורך מצווה, וודאי שבבית הכנסת עליו אומרים חז"ל (ברכות סב/ב) שמותר להכנס אליו במנעל (וכן נפסק להלכה "טור" ושו"ע או"ח סימן קנ"א סעיף ו' וסעיף ז'), על אחת כמה וכמה שמותר להסתפר בו לצורך מצווה.

מעניין לציין, שבנו של רבי חיים פלאגי כתב על דברי אביו (לב חיים" חלק ב' סימן קע"ב) האומר שאסור להסתפר בבית כנסת, שכתב ה"שולחן גבוה", שמותר לספר קטן בבית הכנסת כיון שזה צורך מצווה. על פי זה הוא מתיר לתלמידי חכמים שעיקר קביעותם בבית כנסת להסתפר שם, כדי שלא יבטלו מתורתם ואין זה נחשב לבזיון בית הכנסת שהרי רואים אנו שתספורת קטן הותרה בבית הכנסת.

דף מז/א היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה

### עיוכב קבורת המת לכבודו, אימתי?

כמבואר במשנתנו, אף על פי שכהן גדול ונזיר אסורים להיטמא אפילו לשבעת קרוביהם, מכל מקום ל"מת מצוה" מצווים הם להיטמא.



**גומרים ש"ס ב-5 דקות ליום, זוכים בשפע גדול**

"... ובודאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה"  
מרן שר התורה  
הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל  
מרן ראש הישיבה  
הגר"ג אדלשטיין שליט"א

**להתנסות חינוך התקשר עכשיו: 3764\***



**דיני "מת מצוה", אימתי? דין זה אינו אלא אם מוטלת בפניהם גופתו של מת המצוה, או ראשו רובו, או גולגולתו ושדרתו, אך לאברים אחרים של הנפטר לא התירה התורה להיטמא. אולם, אם הם כבר נטמאו לנפטר וקברוהו, ולאחר מכן מצאו אבר מגופו שנעלם מהם בשעת הקבורה, מצווים הם לחזור ולהיטמא לאבר זה לבדו (שולחן ערוך, יו"ד סימן שע"ד סעיף ב').**

לפני כמה עשרות שנים נהגו בתי חולים מסויימים לנתח גופות של חולים שנפטרו בתחומם, ללא נטילת רשות מבני משפחותיהם ובניגוד לרצונם. בעקבות כך שלח אחד מרבני ארץ הקודש מכתב אל הגר"מ פינשטיין זצ"ל, בו הוא כלל נידונים אחדים שעלו כתוצאה ממצב עגום זה.

בני המשפחות שאברי יקיריהן נגזלו, הסתפקו אם גם כאשר גופות יקיריהם מובאות אליהם חסרות אברים שונים, הם יכולים לעכב את הקבורה לכבודו של הנפטר שיבואו רבים להלוויתו, כפי שנפסק בשולחן ערוך (יו"ד סי' שנ"ז סעיף א'), או שמא דין זה שאפשר לעכב את קבורת המת לכבודו, הינו דווקא כאשר כל גופו של הנפטר מובא לקבורה, אך כאשר קוברים רק חלקים ממנו, חובה להביאו לקבורה בלא כל עיכוב. בדברי השאלה, נתבקש בעל האגרות משה להגדיר במדוייק העדרם של אלה אברים גורמים לכך שהנפטר לא ייחשב כמת שלם אלא כאברים אברים, שחייבים להביאם לקבורה ללא עיכוב.

על פי הדברים הנזכרים, דן הגר"מ פינשטיין זצ"ל, האם אמנם חלוק דינו של גוף שלם ושדרה וגולגולת משאר אברים, כפי שהתבאר לגבי מת מצווה ועל כן יש לעכב הלויה לכבוד הנפטר רק כאשר מביאים לקבורה את כל גופו או את שדרתו וגולגולתו, אולם אברים אחרים יש להביא לקבורה מיידית בלא כל עיכוב. בסוף דבריו מכריע האגרות משה כי אף אם מובא לקבורה אבר בודד בלבד, אם אבר זה נותר מכל גופת המת ואין אפשרות להביא את שאר אבריו לקבורה, נחשבת הקבורה הזו כקבורת אדם שלם שיש להקפיד על כבודו ואם כן ניתן לעכב את הקבורה כדי לערכה ברוב עם.

**עיכוב קבורת מת כדי לשתפו במחאה:** שאלה נוספת ברוח אותם ימים הובאה שם, אם אסור לעכב את הקבורה כדי להביא גופת נפטר שחוללה לכינוס המונים המוחים נגד ביזוי המתים, מאחר שלמת עצמו לא תצמח שום תועלת מביזויו. למעשה כתב האגרות משה שהדבר מותר כדי להרבות את כבוד המתים, שכן על ידי כך יתבטל מנהג זה של ביזוי המתים.

דף מה/א היה מביא ג' בהמות: חטאת, עולה ושלמים

**סדר המשנה וסדר התורה**

התורה מונה את קרבנות תגלחת הטהרה: כבש לעולה, כבשה לחטאת ואיל לשלמים.  
**המשנה**, ביאר הגר"י קמיניצקי, סידרה את הדברים לפי סדר ההבאה, אולם הפסוק שהזכיר את הבהמות בשמן סדר את הכבש שהוא זכר לפני הכבשה שהיא נקבה, ושניהם לפני האיל שהוא מבוגר יותר (אמת ליעקב, עמוד תכ"ד).

דף מה/ב וחלת מצה אחת מן הסל

**טעמן של מצות הנזיר**

מדוע מביא הנזיר סל מצות?  
**מצות** כגון אלו מצינו גם בקרבן תודה, הבא להודיע על הנס. אף הנזיר, עליו להודות לה' שעזרו להיות קדוש לשמים!  
**יש** לציין שגם עמוס הנביא, כאשר הוא מפרט את טובות ה' לישראל, הוא מודה על כך שהעלה מבחורים לנזירים, היינו שעזרם להתקדש ולהתקרב אליו.  
**על** כל מעלה רוחנית שרוכשים יש להודות לה' (העמק דבר).

דף מו/א ואחר ישתה הנזיר יין

**עדיין הוא נזיר**

דרש רבי משה אלשיך:  
**בוא** וראה שכבר תמו ימי נזירותו, מותר הוא ביין ועדיין הכתוב קוראו נזיר, ללמדך שקדושת נזירותו, התעלותו ודרגתו אליה הגיע, לא חלפו ממנו עם גמר ימי הנזירות.

גם צבי, וועד רביעי  
בישיבה גדולה לא מסיים  
יום בלי זה.

2 משניות ביום וכל היום  
נראה אחרת.

"בארוחת הערב, כל יום מישוה אחר מקריא".

כולם מצטרפים  
מה איתך?



לקבלת ספרון חודשי ראשון הינם

מתקשרים ומאירים את הנשמה! \*3764

